

Stap 1. Aannemen van de ziekmelding bij de receptie

Als de ziekmelding bij de receptie binnenkomt, worden de volgende vragen gesteld:

- Wanneer denkt u dat uw kind weer naar school kan komen?
- Indien dit toch niet mogelijk is, wilt u dan zelf contact opnemen met de mentor?

Stap 2. Laat OMA thuis (geen Oordeel, Mening en Aannames; wees objectief en neutraal).

Wat is er aan de hand en hoe gaan we dit oplossen? De mentor neemt een luisterende houding aan, toont belangstelling en geeft aandacht. Dit biedt vaak een opening om met de ouders in gesprek te komen. Het is belangrijk bij ziekteverzuim uit te gaan van het standpunt 'ziek is ziek'. Ga hierover niet in discussie. Het is waar wat de ouder zegt.

Stap 3. Gespreksvoering (altijd face-to-face) bij zorgwekkend verzuim:

Neem een OEN-houding aan: Wees Open, Eerlijk en Neutraal

- Je verzuim valt me op en baart me zorgen.
 - o Benadruk het gemeenschappelijke doel, namelijk het behalen van het diploma.
 - o Vertel dat de omvang van het verzuim ver boven gemiddeld is. Maak ouders medeverantwoordelijk door de situatie te spiegelen.
- Wat is er (met je) aan de hand?
 - o Geef de leerling/ouders de mogelijkheid vrij te spreken over de redenen van verzuim.
 - o Welke factoren zijn bepalend voor het besluit tot ziekmelding?
- Wat gaan jullie er aan doen om dit op te lossen?
 - o Denk niet in klachten, maar in mogelijkheden.
 - o Ga er niet vanuit dat je een kant-en-klare oplossing kunt bieden.

- Hoe kan ik je daarbij ondersteunen? Neem de volgende vragen als uitgangspunt:
 - o Wat heb je nodig om weer naar school te kunnen komen?
 - o Wat kunnen we als school voor je doen?

Antwoorden op vragen en opmerkingen van ouders in het kader van M@ZL; hieronder is een aantal veel gestelde vragen en opmerkingen uitgewerkt. Deze vragen kunnen worden gebruikt als handvatten voor het gesprek met ouders en leerling.

- **Ik heb onze zoon iedere keer keurig ziekgemeld, waarom moet ik met u hierover in gesprek?**

Het gesprek is niet als controle bedoeld, maar om met u mee te denken over wat nodig is om uw zoon/dochter zo goed mogelijk deel te kunnen laten nemen aan de lessen.

- **Wat een onzin, Jantje is bijna niet ziek geweest, moet ik nu toch komen?**

De criteria zijn verantwoord. Jantje is ruim meer dan gemiddeld ziek gemeld.

- **Jullie weten toch wat ons Pietje mankeert, waarom moet ik naar die arts?**

Wij vinden het als school moeilijk om de invloed van medische klachten op het naar school gaan in te kunnen schatten. Daarom hebben wij de inzet van de jeugdarts nodig om ons te adviseren.

- **Ja, maar ziek is ziek!**

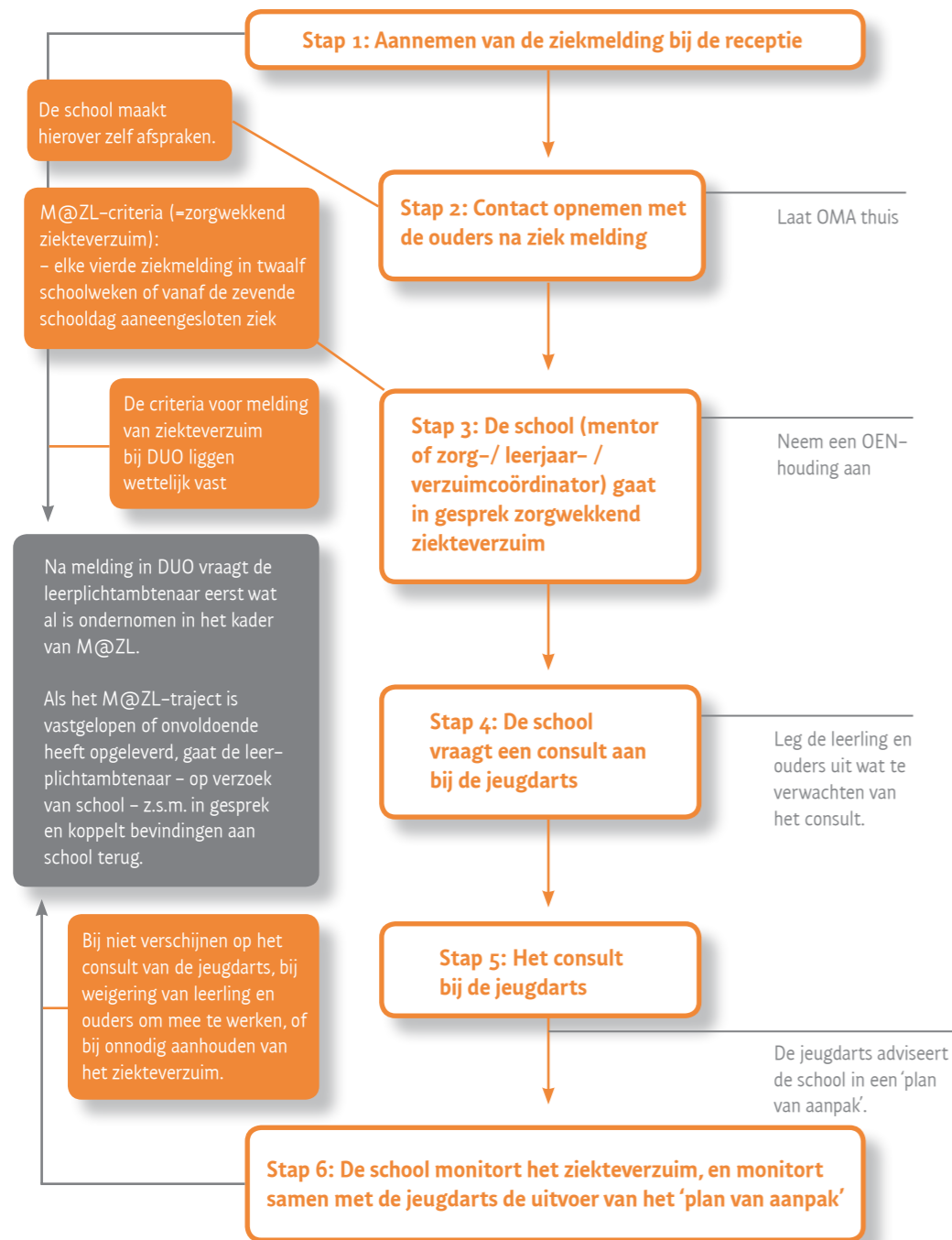
(Niet ontkennen) Ja, en wij vinden het daarom belangrijk om de jeugdarts met ons mee te laten denken over mogelijke oplossingen daarvoor of aanpassingen binnen de school.

- **Kan die arts ons Klaasje dan beter maken?**

Nee, helaas niet, maar hij/zij kan wel met u en ons meedenken hoe we de zorg en het onderwijs zo veel mogelijk aan deze situatie kunnen aanpassen.

The logo for M@ZL, featuring the letters 'M@ZL' in a stylized, hand-drawn font. The '@' symbol is orange, while the other letters are white with black outlines. The background of the entire page is a dark blue photograph of a school hallway with students and bicycles, overlaid with a large orange triangle in the bottom right corner.

Flowchart

• Wij zijn al vaak met onze dochter bij de huisarts geweest (onze dochter staat uitgebreid onder behandeling bij de specialist). Moeten we nu óók nog naar de jeugdarts?

Ja, de jeugdarts zal met u de klachten doorspreken en zo nodig met de huisarts of andere behandelaars overleggen om vervolgens in overeenstemming met visie en beleid van de behandelaar u en ons te adviseren (bijv. nieuwe afspraak bij de behandelaar, (voorlopige) aanpassing van het lesrooster (en zo ja hoe), extra gesprek op school, huiswerkbegeleiding, inzetten schoolmaatschappelijk werk, etc.). We weten dat een behandelend arts het vaak erg prettig vindt als er overleg is over het functioneren van een patiënt en de invloed van de behandeling hierop.

• Maar het gaat om háár gezondheid, wat is jullie probleem? Haar cijfers zijn voldoende en ze is al druk bezig alle proefwerken in te halen.

Het is voor uw dochter van belang dat zij, ook al voelt ze zich niet altijd helemaal lekker, toch naar school gaat. Thuisblijven levert vaak weinig verbetering op, integendeel; door verminderde regelmaat van leven kan het de klachten doen toenemen en haar welbevinden negatief beïnvloeden. Het is belangrijk dat zij actief blijft. Daarnaast geeft schoolbezoek juist de afleiding die maakt dat zij zich wat beter kan gaan voelen. Dan is zij minder met haar klachten bezig, houdt beter contact met leeftijdsgenoten en loopt minder achterstand op. Alles wat door thuisblijven wordt gemist, moet immers later worden ingehaald en is een verzwarende voor de periode na terugkeer op school. Ook is het van belang dat zij leert om te gaan met haar klachten en er niet te snel aan toegeeft, want ook later als zij werk heeft, kan zij niet te vaak thuisblijven.

Wat kan de jeugdarts voor leerling, ouders en school betekenen?

De jeugdarts kan gezondheidsklachten duiden, evenals de relatie tussen medische klachten en problemen op het psychische en sociale vlak. Bovendien kan de jeugdarts collega-artsen en behandelaars consulteren. Zo is de jeugdarts in staat te adviseren over deelname aan en gewenste aanpassingen van het onderwijs.

Voor de school zijn de volgende redenen te noemen om een verwijzing van de leerling naar de jeugdarts in overweging te nemen:

- Als de school opmerkt dat er tegenstrijdige signalen zijn (bijvoorbeeld rondom de ernst van de situatie), kan school deze zorgen met de jeugdarts delen en vragen stellen (wat laagdrempeliger is dan met een onbekende behandelend arts).
- Bij verschil in inzicht tussen de leerling en ouders en de school (bijvoorbeeld m.b.t. de mogelijkheden om ondanks ziekte, problemen of klachten naar school te gaan) is een onafhankelijke jeugdarts, met medische expertise, welkom als intermediair. Het is belangrijk om vanuit school deze onafhankelijkheid te benadrukken.
- Wanneer de leerling aangeeft problemen of klachten te hebben en hiervoor nog geen zorg krijgt. De jeugdarts kan hierover adviseren.
- Wanneer de leerling wel al zorg ontvangt, kan de jeugdarts in kaart brengen wat er aan hulp is en of deze aansluit bij de problematiek. De jeugdarts kan overleggen met behandelaars (Weet de behandelaar dat de leerling veel verzuimt? Wordt de leerling optimaal behandeld? Meedoen aan onderwijs maakt vaak deel uit van het behandelplan) en kan voorkomen dat iedereen langs elkaar heen werkt. De jeugdarts kan duidelijkheid geven aan leerling, ouders en school:

- o Wat kan deze leerling wel of niet?
- o Wat voor invloed heeft de ziekte of klacht op het leervermogen en lesdeelname van de leerling?
- o Wat betekent de ziekte/problematiek voor het leren en de aanwezigheid op school?
- o Hoe kunnen school en JGZ ondersteunen?
- o Welke aanpassingen zijn er nodig?
- o Op welke termijn kan onderwijshervatting plaatsvinden? De jeugdarts maakt hiervoor een 'plan van aanpak', dat samen met de leerling, ouders en de school wordt opgesteld.

- De school en/of de leerling en ouders hebben vragen, zoals:
 - o Is het onderwijsniveau wel haalbaar?
 - o Is een aangepast onderwijsprogramma nodig, bijvoorbeeld in verband met tijdverlenging voor proefwerken of langzaam opbouwen van de lesdeelname?
 - o Zijn daar mogelijk afspraken over te maken en/of is daar ondersteuning in te bieden?
- Het blijkt niet mogelijk concrete afspraken te maken met de leerling.
- De leerling houdt zich niet aan de met school gemaakte afspraken over terugkeer naar school of het accepteren van begeleiding of zorg.

Niemand kan gedwongen worden een arts te bezoeken.

Dat klopt, maar leerling, ouders en school hebben wel verplichtingen. Zo nodig geeft de school uitleg over de wettelijke kaders bij de aanpak van ziekteverzuim:

- Het schoolreglement: De leerling volgt onderwijs en confirmeert zich aan de schoolregels, inclusief de regels met betrekking tot de begeleiding bij ziekteverzuim. Met andere woorden: de leerling en ouders zijn verplicht bij ziekteverzuim mee te werken aan het zoeken

naar oplossingen en mogelijkheden.

- Eigen verantwoordelijkheid: De leerling en ouders dragen eigen verantwoordelijkheid als het gaat om gezondheid en het zoeken naar wegen om onderwijs te volgen. Ze zijn verplicht mee te werken aan gezondheidsherstel en het nakomen van afspraken.
- Zorgplicht: De school heeft een zorgplicht. De school moet voldoende mogelijkheden bieden het onderwijsprogramma te volgen en moet anticiperen op de begeleidingsbehoefte van de leerling. Tevens moet er, indien gewenst, gezocht worden naar een alternatieve school. Om de zorgplicht ook bij ziekteverzuim goed inhoud en vorm te kunnen geven heeft de school inzicht in leervermogen, mogelijkheden voor lesdeelname en noodzaak voor aanpassingen nodig, en soms is hierbij het advies van de jeugdarts gewenst.
- Plicht om goed onderwijs te bieden: de school heeft de plicht onderwijs aan te bieden. Veel ziekteverzuim brengt het aanbod van onderwijs in gevaar. De school kan haar onderwijsaanbod niet kwijten.

Bij weigering om mee te werken aan een verwijzing naar de jeugdarts kan de school de leerling en ouders vragen zelf met oplossingen te komen en hierover concrete afspraken te maken. Als de leerling en ouders zich daar niet aan houden onderneemt de school actie, bijvoorbeeld door het melden van de leerling bij de leerplichtambtenaar.

Figuur: Stappenplan voor individuele leerling met ziekteverzuim